

Rehetuba on suur
ja avar, parredel
kuivatati vanasti vilja.
Suursuguse kummuti
sai pererahvas taluga
kaasa.

Põldotsal

NAGU MAAL
VANAEMA-VANAISA JUURES

Ehkki Läänemaa lagedal maal on keeruline end ära peita, on Lihula külje all asuv Põldotsa talu nagu peidus pärl, mida kohe üles ei leia. Siin toimetab suur ja sõbralik pere, kus igaühel on oma roll, kuid eesmärk kõigil ühine – et talu end kunagi ise ära majandaks.

Tekst **Kadri Tramm**
Fotod **Tiit Koha,**
Mats Soomre

Nagu nimigi ütleb, asub Põldotsa talu põllu otsas, eemal maanteest ja teisest majadest. Siin on terve talukompleks: elumaja, vana tall, kus nüüd on peo- ja koosolekuruum ning magamiskambriid, Lõuna-Eestist toodud suitsusaun, mis on kohandatud ööbimishütiks, uus saun ja tiik.

“Olen möödunud aasta aprillist saadik, kui tütar Matilda külas käis ja mindki end karastama sundis, pea iga hommik tiigis ujumas käinud. Ei kujuta enam sauna ega hommikuid ilma tiigivee äratuseeta ettegi,” ütleb peremees Mart Soomre, kes tuleb kargel talvepäeval külalistele vastu paljajalu, T-särgi ja vesti väel.

REHIELAMU SÜDA ON KÖÖK

Suur ja avar rehetuba – köök – on selle talu süda. Mustaks tahmunud palkseinad ja parred on säilinud niisugusena, nagu olid vanasti. Kunagi oli siin reheahi, praegu asendab seda pliit ja soemuür.

Seintel ripuvad vanad tööriistad ja tarvikud räägivad vaikides oma lugu. Suursugune

kummut, vana puuvoodi, pikk söögilaud, mis on külalistele kaetud nostalgiliste nõudega, jala all pehmed kaltsuvaibad – tõepoolest, nagu oleks jõudnud maale vanaema-vanaisa juurde! Perenaise keedetud borš maitseb võrratult. Sireti isa Tõnis pakub teelistele kolm aastat laagerdunud Põldotsa marjanapsi. See on mahe ja marjane, teeb seest soojaks.

“Toitu peab laual olema nagu kunagi maal vanaema-vanaisa juures – ikka nii, et juurde saab tõsta ja kõht saab täis,” ütleb Põldotsa talu perenaine Siret Siida. Ta lisab, et nad ise Mardiga pole küll veel vanavanemate staatuses, kuid vabaduse tunne ning avarus olla ja tegutseda, mõelda ja lihtsalt nautida teebki Põldotsast paiga, mis paljudel seostub vanavanemate juures olemisega.

TINDERIST TULNUD “PERELISA”

Ehkki lugejale võib jääda mulje, et Siret ja Mart on aastakümneid koos elanud, said nad tutvaks alles viis aastat tagasi, kui Siret oli juba paar aastat taluperenaisena Põldotsal askeldanud. Kohtumine toimus Tinderis, kuhu Sireti “sokutas” tema sõbranna, ja Mart vaatas seal nii sama ringi.

Sireti ja Mardi jaoks on Põldotsa talu eriline koht, mis annab vabaduse ja võimaluse teha seda, mida hing ihaldab.

↑ Reheahju asemel on nüüd pliit ja soemüür, kus ripuvad pannid ja kuivatatud taimed.

“Tütrega olid meil viis aastat tagasi 25. juuniks lennupiletid Bali saarele. Enne jaanipäeva aga kohtasin Siretit, kes kutsus mind Põldotsale külla. Nii ma siia tulin. Terrassil istus üks tore kahe Pipi-patsiga tädi ja ütles: “Tere! Mina olen Sireti emme.” Kusagil toimetas ka Tõnis. Ma polnud üldse valmis, et niimoodi kohe kosja lähen, aga enam väga ei tahtnudki siit ära minna. Järgmisel päeval sõitsime tütrega Balile, kuid osa südamest jäi Siretiga Põldotsale ja on siin siiani,” räägib Mart.

“Olen suurema osa elust üksinda tütart kasvatanud ja ega ma lootnudki enam kedagi enda kõrvale leida. Eks elu tõi ikka põnevaid seiku, ent seda õiget... Et mis seal ikka, tütar sai täiskasvanuks, mina saan kõigega ka ise hakkama – kui ei leia, siis ei leia. Aga siin ma nüüd siis olen,” ütleb Mart. “Kui keegi tunneb heameelt, et ma veel Eestis olen, siis tuleb tänada Siretit. Muidu oleksin praegu sarong ümber kõhu, plätud varba otsas kas surfilauaga lainetes, rolleriga mägedes või viirukiga templis Bali saarel.”

LÕUNAST LÄÄNDE

Kui Siret seitse aastat tagasi Põldotsa ostis, hakkasid nad koos ema Mareti ja isa Tõnisega kohe tasapisi toimetama ning avasid talu külalistele – ürituste korraldamiseks ja puhkamiseks. “Maja oli päris heas seisukorras ja väga palju me siin

renoveerinud ega ehitanud polegi. Teise korruse ehitasime välja, siit-sealt värvisime ja mõnda kohta kohendasime. Kindlasti on selle aja jooksul tulnud juurde mugavusi: näiteks nõudepesumasin, gaasipliit ja elektriahi. Väljast oleme rohkem köpitsenud: puukuur ja pumbamaja on selle aja sees ehitatud. Kuna talu oli enne meid suvekoduks ehitatud, seisavad ees soojustustööd, et saaksime pakkuda koolitus- ja peoruume ka külmal ajal. Mullu kevadel tegime uuenduskuuri sauna pesu- ja leiliruumis. Aidast

↑ Sireti jaoks on taaskasutuspoed teraapia eest. Ta armastab vanu lauanõusid, eriti vanu kannusid – kogu täieneb pidevalt. Kannust, oma aia ürditeest ja soojast südamest on kujundatud ka Põldotsa logo.

→ lk 18

↑ Siret ütleb, et ehkki talle meeldib pidevalt uuendada ja midagi värvida, tuleb end vana talu puhul aeg-ajalt korrale kutsuda ja selge piir tõmmata. Mõned aastad tagasi värvisid nad laed heledaks, et oleks pisut heledam olemine.

← Tualettruum on suur ja avar, sooja annab põrandaküte.

↓ Seebialus ja tualettpaberi hoidik on pärit vanakraamipoest.

Põldotsagi on meie suure ja kirju pere jaoks nagu tilluke Bali saar
Mart Soomre

Traagiline saatus

PÕLDOTSA TALU PERE KÜÜDITATI VENEMAALE

Põldotsa esimene omanik Jaan Jaani poeg Karnau ostis talu riigilt 1930. aastal 922 krooni eest. Karnau pere ei pääsenud nõukogude võimu küüsisist ja nad küüditati Venemaale. Õnneks said nad 1950ndatel Põldotsale tagasi kolida. Karnau järeltulijatega on praegune pererahvas ühendust pidanud ja nende suguvõsa foto on siiani köögis aknalaual. Mõned aastad tagasi sai Karnau suguvõsa esiisa talus kokku ja nad rõõmustasid, nähes aida seinal hobuserange. "Mäletan, et need olid vanaisa hobuserangid. Aitäh, et neid hoiate!" öeldi. Pärast Karnausid olid talul veel mõned omanikud, kes nägid seal kõvasti vaeva ja tegid ümberehitusi.

Sireti ja Mardi pere tahab Põldotsa talu ajaloo ja inimeste mälestused kirja panna, et neid hoida ja oma järeltulijatele ja külalistele tutvustada.

tegime "printsessi toa" ja vanast puukuurist Quasimodo kambri," räägib Siret.

Selgub, et Sireti juured on hoopis Lõuna-Eestis. Seda kuuldes tekib paratamatult küsimus: miks osteti talu tasasele ja kivisele Läänemaale?

"Minu vanaema on pärit Lõuna-Eestist. Meil on väga suur suguvõsa ja kõik said aeg-ajalt tema juures kokku. Emaga koos tekkis idee, et meiegi perel võiks selline koht olla, kuhu saab kutsuda sõpru ja külalisi, ning sellest algaski talu loomise mõte. Vaatasime ja otsisime talusid, kus võiks sündida meie pere lugu," meenutab Siret. Kaugemale kui sada kilomeetrit pealinnast nad talu osta ei tahtnud – söitmiseks kuluks liiga palju aega.

Siret mäletab, kuidas nad majaostu kevadel ühel tuulisel ja lõrtsisel päeval koos maakleriga siia tulid ja kuidas too üritas ostjatele pisutki optimismi süstida: kujutage vaimusilmas ette, milline see koht suvel on! Maakleri üllatuseks oligi Siret juba otsustanud: me võtame selle!

Lõuna-Eesti teed on Siretile juba lapsepõlvest saadik pähe kulunud, kuid esimesed sõidud Läänemaale olid erakordsed. "Kõik on lage! Silm näeb kaugele-kaugele. See oli nii eriline! Kui siia tulin, siis tundsin: just see on õige koht."

→ lk 20

**See oli nii eriline! Kui siia tulin,
siis tundsin: just see on õige koht.**

Siret Sida

↑ Kõige uuem osa on teisel korrusel olev pererahva magamistuba. Voodi asub lavatsi peal, selle alla jääb rehetuba. Teisele korrusele on toodud ka veevärk.

Meeskonnatreener

Mats Soomre:

PÖLDOTSA INSPIREERIB MIND JA MU KLIENTE

Mardi vennas Mats, kes on golfimängija, Eesti parim golfifotograaf ja hinnatud meeskonnatreener, korraldab Pöldotsal koolitusi. Selleks on sisse seatud suur ja ruumikas vana hobusetall.

“Ma ise käin ikka ja jälle Pöldotsal, et tulla linnakärast eemale ja teha endale korralik restart,” ütleb Mats. “Nii saab minna uuele nädalale vastu värskena, napilt nagu uue inimesena.”

Tagantjärele võib öelda, et see oli väga loomulik mõttekäik: kui mulle endale siin meeldib, siis miks ei peaks minu klientidele samuti meeldima? Pöldotsa talu on tavapärase koolituskohtadega võrreldes täiesti teistsugune oma inspireeriva keskkonna, tänapäevaste nüanssidega vanaaegses eheduses ja lahke pererahvaga. Inimesed justkui sulavad keskkonnaga kokku ja see aitab üles leida enda parima versiooni. Alustuseks ainult kaks küsimust ja teema areneb kui lepase reega. Kas vaidlemine on vastutöötamine? Kas vaikimine on ignoreerimine? Mida enamat on heas meeskonnas vaja kui mõista enda ja oma kolleegide tugevusi, osata tõlkida inimeste kiiksud kasulikuks ja seda kõike teadlikult rakendada. Ja mis siin salata, see garaažibaar...

↑ Pöldotsa tallist tehtud peorumu mahutab kolme laua taha istuma umbes 40 inimest. Olgu siis tegu sünnipäeva või firma suvepäevade, pulmade või poissmeestepidu. Paar-kolmkümmend pead saab sängidesse ja madratsitele unele seada.

ARMASTUS BALI SAARE VASTU

Mardi ja Sireti suur ühine armastus on Bali saar sealse kultuuri, looduse, inimeste, kommete ja vaimuga. Mitmel aastal on nad käinud seal vähemalt ühe, mõnikord isegi kaks korda.

“Pöldotsagi on meie suure ja kirju pere jaoks nagu tilluke Bali saar,” sõnab Mart, kes kolme aasta eest pühitseti templis Bali hinduks. “Ema Linda ütleb ikka, et ta tuleb oma Balile – Pöldotsale –, istub tiigi ääres voodi serval ja ongi nagu Balil.”

Pöldotsa talus hõljub viirukilõhn nagu idamaades ja elutoas on omamoodi altariks postament, kuhu on sätitud reisilt toodud meened. Talu ja sauna terrassiuste kohal ripuvad Baliilt toodud sildikesed, mis kaitsevad maja ja pererahvast.

Ühele Venezuelast pärit sõbrale püüdis Mart selgitada, mida tähendab eestlase jaoks oma kodu. “Et see on avarus ja vabadus, oma tuba – oma luba, naabreid pole lähedal. Kui tahad, lähed õunapuu taha pissile. Sõber küll noogu-

tas toona, aga ega ta vist päris täpselt aru ei saanud, mida see tähendab,” ütleb Mart. Alles siis mõistis see sõber öeldut, kui tuli Eestisse ja nägi Pöldotsa talu oma silmaga.

“Ta oli vaimustatud. Ta ei suutnud uskuda, et silm näeb horisonti, ilma et ükski maja või mägi jääks ette,” ütleb Siret. Koos käidi Suitsu jõe vaateornis ja sõber oli vaatepildist vapustatud: milline avarus ja hingamisruum!

“Nüüd on sõbra leksikonis vähemalt üks eestikeelne lause, mis võtab kokku eestlaste kodu

tähenduse: “palja tilliga oma muru peal,” ütleb Mart ja teeb seda toreda aktsendiga.

Mõned aastad tagasi pani pererahvas oma talu ka Airbnb-sse ja ei läinudki palju aega, kui välismaa turistid selle üles leidsid ja ööbima tulid. On tulnud Austriast, Prantsusmaalt, Hispaaniast, Iisraelist, Lätist ja Soomest. “Nii mõnigi välismaalasest külaline on küsinud: kas teil on siin rahvuspark, et ümberringi vaid mets ja avarus?” naerab Mart.

GARAAŽIBAAR

Garaažibaar asub endisest laudast ümberehitatud hoones. Mõte baar teha tuli mullu kevadel, kui Mart oli läbi teinud Eesti Baarmenide Assotsiatsiooni baarmenikoolituse.

“Soovitan kõikidel selline kursus läbi teha, see on väga põnev ja annab teadmisi, kuidas ja miks just nii jooki segatakse. Teadmised on mul muidugi paremad kui vilumatud liigutused,” naerab ta.

Enne olid baarileti asemel kruviriulid, mis nüüd said teise seina kolitud. Baarilett ehitati euroalustest nagu ka seintel olevad pudeliriulid. Džinnikapp tehti eestiaegsest riidekapist, mille tõi Sireti vennas Indrek ja mis oli algul üheteistkümneks tükiks. Mart pani selle uuesti kokku, Tõnis ehitas riulid sisse ja oligi kapp valmis. Džinnikapis on enamasti üle veerandsaja eri džinni, sh kümme-kümmend eestimaist. Peale ürtide, Bali ja maaelu on ka džinn üks Põldotsa talu pere huvialasid. “Kes teab, ehk ühel päeval ajame ise piiritust ja teeme sellest oma aia ürte lisades Põldotsa džinni!” oletab Mart.

LOODUSEGA ÜHES RÜTMIS

Turism on üks Põldotsa pererahva tegevusi, kuid tulevikus peaks talu end mitmel moel ise ära majandama. Sinnapoole on juba teele asunud. Pereema Siret on sisekujundaja-aednik-kokk ühes isikus. Üle kahekümne aasta on ta töötanud kosmeetikuna ja armastab oma tööd väga. Põldotsa aed ja ümbrus on talle suureks inspiratsiooniks. Ta on kiindunud ürtidesse ja tänavu suvel peaks peenramaal tärkama üle 30 eri liigi ja sordi maitse- ja teetaimi: mündid, tüümian, salvei, koriander, sidrunpuju, lavendel, salvei, estragon, iisop, monarda jpm. Neist valmistab Siret viirukeid, lavendli-lõhnakotikesi, teesegusid, tinktuure ja õlisisid.

Maja taga niitudel leidub nurmenukku, põdrakanepit, naistepuna, paiselehte ja angervaksa. Möödunud aastal avastasid nad, et juba aastaid talli seina ääres kasvanud aedvaak on väga hinnatud ravim- ja maitsetaim.

↑ Majavalvur on siin talus ameerika akita tõugu koer Älli.

→ Mis on maaelu ilma sauna ja tiigita! Saun on ka Põldotsal tähtis koht, eelmisel suvel läbis leili- ja pesuruum värskenduskuuri.

Maa on siin üsna vilets, savine ja väheviljakas, mistõttu juurikaid kasvatada pole erilist mõtet.

Siret Süda

“Maa on siin üsna vilets, savine ja väheviljakas, mistõttu juurikaid kasvatada pole mõtet. Sestap me alles avastame, milliseid taimi sinne loodus annab, ja ürdid on ühed, mis ei vaja väga rammusat maad,” nendib Siret.

Mart on parkümmend aastat tegutsenud IT-arvutivõrkude ja küberturvalisuse valdkonnas ja võib teha tööd kust iganes, olgu Põldotsalt köögilaua tagant või Baliilt palmi alt.

SÕBRALIKU KÄRGPERE ÜHINE HOOL

Siretil ja Mardil on kahe peale kolm last – kaks täiskasvanud tütar ja 13aastane poeg – ning armas mömmiku olemisega ameerika akita tõugu koer Älli.

Mart ja Sireti isa Tõnis teevad talus kõiki vajaminevaid töid. Suureks abiks on sugulased ja sõbrad, kes panevad käed külge, kui abi vaja. Suuremad ehitustööd teeb Sireti vend Indrek, kelle abi ja oskused ehitusalal on hindamatud. Sireti tütar Kätriin aitab turunduse ja reklaamiga, Mardi tütar Matilda kunstiga: joonistab logod ja maalib kujunduselemente. Põldotsa noorperemees Mait Meelis aitab seal, kus saab – näiteks niidab murutraktoriga majaümbrust.

“Oleme tõeline kärgpere! Meil on tõesti tore koos olla,” ütleb Mart. **MK**

MIS TAIM ON AEDVAAK?

Aedvaaki kasvatatakse ilu-, maitse- ja ravimtaimena. Kasutatakse aedvaagi lihavat juurt, millel on ingveri moodi aromaatsed lõhn ja vürtsikas maitse. Juur kuivatatakse ja sellest valmistatakse tõmmist, keedist, leotist, pulbrit ja salvi. Aedvaagiga maitsestatakse kala- ja liharoogi, ent ta annab mõnusa meki ka magustoitudele: kompotile, morsile, pudingule, kondiitritoodetele jms. Vanasti istutati aedvaak majade juurde kaitseks haiguste ja kurja silma eest.

